

**ESLÖVS
KOMMUN**

Dnr KOF.2009.9
Eslöv 2009-01-19

Statens Kulturråd
Box 27215
10253 Stockholm

INK. till Statens Kulturråd
Registratur

d. 2009 -01- 21

Till Dnr. KUR 2007/2373:5

Komplettering av ärende KUR 2007/1803

Här kommer den utlovade kompletteringen till redovisning av projekt- och utvecklingsbidrag avseende ärende KUR 2007/1803.

Denna utvärdering av läs- och berättarprojektet "Sagans rum" som ni nu får kommer vi också inom kort att publicera på Eslövs kommuns hemsida, www.eslov.se, ni får gärna länka till den så sprids informationen om projektet vidare.

Med vänlig hälsning

Eva Hallberg
Förvaltningschef
Kultur och Fritid
Eslövs kommun
0413-62338
E-post: eva.hallberg@eslov.se

Sagans rum –

utvärdering av ett läs- och berättarprojekt för åk 2
i Eslövs kommun höstterminen 2007 och vårterminen 2008

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
Projektets mål	3
2 Projektets genomförande	4
Steg ett: Berättande och rundvandring, Donationshuset i Harlösa	4
Steg ett, del två: Berättande och rundvandring, Eslövs stadsmuseum	5
Steg två: Bokstund på folkbiblioteket	5
Steg tre: Föräldramöten	6
Steg fyra: Bildarbete	6
Steg fyra: Utställning på biblioteket	7
3 Utvärdering av Sagans rum	8
Utvärdering av bildarbetet av Bella Tinghammar, bildpedagog	8
Enkät svar från medverkande lärare	8
Sammanfattande kommentarer	10
Tidsplanens uppfyllande	10
4 Projektets resultat	11
5 Ekonomisk kalkyl	12
6 Bilder från projektet	13
7 Bilagor	20

1. Inledning

Sagans rum har genomförts med stöd från Kulturrådet under höstterminen 2007 och vårterminen 2008, då alla elever i årskurs 2 i Eslövs kommun fick tillfälle att delta. Årskurs 2 omfattade totalt 302 barn i Eslövs kommun under läsåret 2007/2008.

Projektet har genomgående drivits av professionell personal. På museerna medverkade en museipedagog samt en barnpedagog med muntligt berättande som specialitet. På biblioteken medverkade två barnbibliotekarier och filialföreståndarna. Bildarbetet genomfördes av personal på skolorna tillsammans med projektets bildpedagog. På Donationshuset i Harlösa tog vi hjälp av den lokala hembygdsföreningen för guidning i huset. Projektet har drivits av Kultur- och fritidsförvaltningen tillsammans med Barn- och familjeförvaltningen i Eslövs kommun och i samarbete med skolans personal.

Projektets mål

Ambitionen är att nå ut till alla kommunens elever och lärare i årskurs 2 och på ett aktivt sätt stimulera deras språk- och läsutveckling genom högläsning och muntligt berättande. I vårt arbete med barn och böcker ser vi biblioteket som en naturlig samarbetspartner med skolan redan på ett tidigt stadium. Projektet vill också lyfta fram stadsmuséet och andra historiska miljöer som en resurs i skolarbetet för att konkretisera "förr i tiden" men också som rum för tankar och fantasi kring dåtiden med sagoberättandet som ett centralt inslag. I förlängningen vill vi förstärka detta genom elevernas eget skapande med ledning av en bildpedagog. Tanken är att dels förankra det som eleverna upplevt och dels utforska vad som stimulerar fantasin för dem. Ambitionen är också att ge barn med såväl svensk som utländsk bakgrund gemensamma länkar till den lokala hembygdshistorien i ett modernt pedagogiskt sammanhang.

2. Projektets genomförande

Projektet genomfördes i fyra steg som beskrivs mer ingående nedan: berättandet i en historisk spännande miljö, boktipsstund kring sagor och överlämnande av bokgåva på folkbiblioteket, deltagande vid föräldramöten samt elevernas eget bildskapande och utställning av detta.

Steg ett: Berättande och rundvandring, donationshuset i Harlösa

Klasserna bjöds in till sagoberättande i en autentisk historisk miljö: Donationshuset i Harlösa utanför Eslövs centralort eller Eslövs stadsmuseum i Eslöv.

Donationshuset i Harlösa ligger i direkt närhet till Harlösa kyrka från sent 1100-tal/ tidigt 1200-tal. Donationshuset uppfördes åren 1823-24 och tjänade som ålderdomshem för Hjularöd och Harlösa säteriers personal. Det fungerade som bostad för åtta ”fattighjon” och var bebott t.o.m. 1970.* Idag utgör Harlösa Donationshus ett byggnadsminne och drivs av den lokala hembygd föreningen.

Eslövs stadsmuseum drivs av en förening och har en permanent utställning från tiden från stadens födelse (ca 1850) fram till nutid.

Vi började vårt projekt ute i Harlösa. Klasserna fick en guidad rundtur med Mari Ann Stridsberg från hembygd föreningen som visade hur det kunde vara att bo i Donationshuset under olika tidsperioder.

Efter den guidade turen var det dags för eleverna att träffa projektets berättare Vera Nilsson i ett av rummen i Donationshuset. Hon berättade om en liten flicka som fick träffa en ännu mindre gubbe i en kvarn, när familjen åkte dit för att mala mjöl.

Vera har använt sig av ett flertal berättelser under projektet. Hon utgick ifrån de skilda historiska miljöerna när hon skrev de olika texterna. I Harlösa passade det bra med Konrad som bodde i kvarnen, då det finns en kvarn helt nära som eleverna känner till. Alla Veras berättelser inom projektet finns som bilagor, tillsammans med hennes egna kommentarer.

*Texten är hämtad ur broschyren *Kulturmiljöer i Malmöhus län*, Harlösa donationshus 1987. Text och bild Lars Westerlund, Länsantikvarien, Länsstyrelsen.

Steg ett, del två: Berättelse och rundvandring på Eslövs stadsmuseum

Senare under hösten flyttade vi så in *Sagans rum* till Eslöv och stadsmuseet, där vi tog emot klasser såväl från centralorten som från några av byarna utanför.

Vi tog emot dem i receptionen och berättade lite om vad som skulle hända – och stora klasser delades i två grupper.

En grupp började med att träffa Vera och fick lyssna till hennes berättelse. För det mesta befann de sig då i köket, där hon berättade om sin farmor Emma och hennes bror Benjamin. Köket passade bra, då berättelsen börjar med att Vera och hennes bröder som barn lekte i köket att de skulle ut och åka tåg. De fick med lov av sin farmor bygga järnvägsspår av spåntade stickor, liknande stickor lade Vera upp som spår inför eleverna under berättelsens gång. Vid andra tillfällen har Vera berättat om filmstjärnebilder och då har hon valt att berätta i det så kallade Hökeriet istället, vilket passar bättre som miljö för den berättelsen.

Den andra gruppen blev under tiden guidad runt i museets andra lokaler av muséipedagog Emma Kristina Stilje, bl.a. visades en skolsal samt leksaksavdelningen, hökeriet/alternativt i kök genom tiderna (1910-tal, 1940-tal jämförs med 1960-tal) och det mycket uppskattade läkarskåpet ("läskiga skåpet"), där barnen fick lära känna instrument från förr i form av tandläkarborr med fotpedal, olika instrument som användes till förlossning och sprutor med tjocka nålar.

Efter att klassen/grupperna fått både en guidad visning och Veras berättelse, träffades hela klassen för att typa tillsammans. Även besöken i Donationshuset slutade med denna lek. Typning har gamla anor och finns beskriven i olika lekböcker. Etymologiskt sägs ordet betyda höna och många säger visst typ, typ, typ när de kallar på hönsen. Typpan ser mer ut som en trebent docka i halm än en höna. Vi beställde typporna från Kulturen i Lund som också använder dem i visningar från förr.

När man typpar ligger man på rygg (gärna på något mjukt för att skydda huvud och rygg) och någon håller i typpan strax ovanför huvudet så man ser den. Man tar sats, benen över huvudet och tar typpan mellan fötterna – och slänger iväg den. Alla som ville i klassen provade och så fick klassen en typa i present med sig. Vi berättade att vi träffade alla tvåor i hela Eslövs kommun och om de tränar riktigt bra, kan de olika klasserna utmana varandra i typpmästerskap så småningom!

Steg två: Bokstund på folkbiblioteket

Kort tid efter museibesöket har varje klass tagits emot på respektive biblioteksenhet för en stunds berättande och titt på böcker på temat förr i tiden. Betoningen låg på barn förr och folksagor. Biblioteksbesöken har utformats olika beroende på förutsättningarna.

Genomgående har dock texter av Astrid Lindgren använts, såväl om Emil som *Spelar min lind sjunger min näktergal* och *Sunnanäng*. Vi visade även hur moderna berättelser kan ha

rötter i folksagan. Ett tema kunde också vara att sagor från olika länder liknar varandra och vilka slutsatser man kan dra av det.

På biblioteket i Flyinge fick barnen rita en bild av figuren Konrad från berättelsen de tidigare lyssnat till. Bilderna ur fantasin varierade stort. På biblioteket i Marieholm guidades barnen i det s. k. Marieholmsrummet med minnen från ortens historia med gamla skolfoton o s v.

Bokprat och berättande avrundades med en presentation av gåvoboken *Asbjörnsen och Moes bästa sagor* med ett kort samtal kring samlingens särart. Bockarna Bruse och Pannkakan kände många igen. Ett exemplar av boken överlämnades till varje klass.

I några fall hade klasser, som besökte stadsbiblioteket i Eslöv, helt enkelt önskat sig en sagostund till, vilket de naturligtvis fick.

Oavsett innehåll var framförandet nogt anpassat till barnens ålder och avsett att ge mersmak.

Steg tre: Deltagande vid föräldramöten

Sagens rum-projektet innehöll ett erbjudande om medverkan vid föräldramöten. Under projekttiden hörsammades detta av mer än hälften av klasserna. För andra klasser stämde inte tiden i planeringen och de återkommer senare.

Vid föräldramötena beskrev vi projektet, informerade om folk- och skolbiblioteksservice och framhöll vikten av högläsning, även för de barn som redan själva kunde ta sig fram i lätta texter. På sago- och berättartemat presenterades spännande böcker, vilka också förtecknats på en utdelad lista. Vi använde oss åter av Astrid Lindgrens berättelser men fyllde i med modern, lättläst litteratur som exempel på den rikedom och mångfald som biblioteken i dag kan erbjuda.

Steg fyra: Bildarbete/dokumentation

Efter att eleverna fått höra Veras berättelse i en historisk miljö och besökt biblioteket för en anknytande bokstund var tanken att de skulle arbeta med eget bildskapande.

Målet var att med inspiration av sagan och miljöerna eleverna besökt, skapa nya rum för fantasin. Eftersom Bella Tinghammar var ensam bildpedagog och skulle möta alla eleverna så kunde det ibland gå lång tid mellan de övriga delarna i projektet och den sista bilddelen. Detta var mindre bra såklart, det är ju bättre för projektets innehåll och barnens intresse om projektets olika delar kan hållas samman i tid. Utgångspunkten var ändå de sagor och berättelser de fått höra under projektets gång. Hela projektets namn "Sagens Rum" låg här till grund för ett samtal där barnen skulle känna att sagans rum, dvs. fantasin, finns inne i dem själva. Därför hade de möjlighet att avbilda sig, enligt sin egen önskan och fantasi.

Eleverna hade tillgång till byggplastbitar i sin egen storlek, oljepastellkritor, lim, glitter och silkepapper. Var och en lade sig på en bit plast och använde sin kropp för att visa vad de skulle vara. Bildpedagogen ritade av konturerna med en overheadpenna. Det blev en hel mängd mer eller mindre fantasifulla skapelser, som enhörningar, pennor, morötter, fotbollsspelare och katter. Eleverna hade 1,5 timme till sitt förfogande i halvklasstore grupper.

Utställningen på biblioteket

Avslutningen på projektet var en stor två veckor lång utställning i biblioteket i maj. Vi hängde upp alla elevernas bilder (ca 300) i tak, på fönster och väggar. Det blev en härlig ockupation av huset av alla dessa varelser, hela biblioteket blev verkligen ett "Sagans Rum". Barnen syntes på ett påtagligt sätt i det offentliga rummet. Vi hängde elevernas bilder klassvis så att alla skulle hitta just sin bild.

Utställningen inleddes med en pressvisning och lokaltidningen skrev om den. Tyvärr kunde vi inte ha något gemensamt vernissage, eftersom det var alldeles för många involverade. Men många av klasserna kom för att se sina bilder under de två veckorna, många barn kom också på fritiden tillsammans med sina familjer för att visa dem vad de varit med om.

Några av bilderna som hängdes upp finns med i bilddelen (kapitel 6) i detta dokument.

3. Utvärdering av projektet

Utvärdering kring bildarbetet av Bella Tinghammar, bildpedagog:

En del fungerade bra och annat hade kunnat göras annorlunda. Det som var bra med bilddelen var att eleverna fick arbeta med sig själva som utgångspunkt. De fick en möjlighet att testa en roll som de ville ha för en stund eller önskat länge, de fick testa sin fantasi och utmana sina naturliga fysiska gränser. Jag tror att många av eleverna kunde känna att sagans rum fanns inuti dem själva och att det förhoppningsvis finns där annars också.

Rent bildpedagogiskt var det bra att de fick arbeta stort och självständigt, att de fick ta över även klassrummet för den tid vi jobbade där.

Det är möjligt att det skulle ha varit ett historiskt tema på bilderna, som anknöt mer till Veras berättelser och besöken på de olika museerna. Det hade varit möjligt att på museet teckna och använda sig av dessa bilder i en egen saga, som alternativ till den bilduppgift vi hade i projektet. Barnen hade kunna rita in sig själv som sagofigur i den historiska miljön. Dock hade det kanske varit kort tid – 1,5 timme – för att färdigställa så att sedan skulle gå att ställa ut.

Eleverna fick dessutom höra olika andra sagor på biblioteket och fick en sagobok till klassen och vissa klasser arbetade med sagotema. Att förlägga sagorna till en historisk värld finns det inget självklart mål med, de kan mycket väl hända här och nu i vår dator till och med!

Det hade varit spännande att arbeta med utställningen på biblioteket med klasserna – att de kommit och hittat figurer som de skulle skriva sagor/bilderböcker om i skolan. Vi skulle gemensamt gå runt bland alla dessa fantasivarelser för att leta efter rätt karaktärer till varje elevs saga. De skulle tecknat av dem och tagit med sig bilderna till skolan för en fortsättning. Det är alltid bra att jobba ett varv till med det som barnen själva skapat, för att se att saker kan ha olika användningsområden och finnas kvar till nytta på olika sätt.

Utvärdering av Sagans rum – enkätsvar från medverkande lärare

Under projektets gång har de projektansvariga framställt en enkät med fyra frågor till lärarna, en för varje del i projektet, vilken kompletterade den diskussion vi alltid försökte hinna med i och med de olika träffarna med lärare och klass. Deras reaktioner i enkäten speglar väl det vi fick veta när vi talade med dem på plats; de var i princip odelat positiva och det negativa kom inte som någon överraskning, utan var något vi själva upptäckte under projektets gång.

Vi hade inom projektet 17 klasser i 14 skolor och fick svar från 12 klasser. I enkäten önskade vi svar på hur de upplevt att det fungerat och hur de önskar en fortsättning, därför bad vi dem att skriva lite om hur de upplevt projektets olika delar. Nedan följer en sammanställning av de typiska svar som vi fick på de olika frågorna tillsammans med en sammanfattande kommentar där vi jämför med våra tankar och förväntningar.

Fråga ett: Sagoberättandet och museibesök

Mycket trevligt och givande. Många av eleverna pratar om besöket ännu. Roligt med gamla affären och leken på slutet. Mycket bra berättat kring Amerikaresan. Bara positivt alltihop.

Sagoberättandet var precis lagom långt och barnen var fascinerade av berättelsen. Även rundvandringen på museet var väl anpassat för våra barn. Det blev så att barnen var nyfikna på att se mer, en perfekt intresseväckare alltså. Lekar som avslutade väckte många glada skratt.

Leken 'typpa' var rolig och det var kul att få en typpa med till skolan.

En fängslande berättelse som ofta kommit upp till senare diskussion. Besöket på museet blev även en intressant upplevelse för barnen som nog aldrig tidigare varit där.

Mycket trevligt men vi hade gärna tittat i 40-talslägenheten också.

För oss som har 1-2:or hade det varit önskvärt att också 1:orna fick följa med. Det hade varit lättare för oss att jobba vidare med projektet i skolan då.

Vi pratade om det för några veckor sedan och jag blev förvånad över hur mycket barnen mindes av det.

Fråga två: Anknytande bokpresentation på biblioteket

En mysig och trevlig stund tillsammans med mycket duktige Gunnar. Många barn besöker sällan biblioteket = stor glädje av många att få besöka biblioteket. Fick många fina boktips att ta med till skolan. Bara positivt besök. Kommer gärna fler gånger med klassen på "bokprat".

Det är bara att konstatera att Gunnar KAN sitt jobb!

En bra återkoppling som visade att berättandet är ett fantastiskt medium för elever i denna ålder. Hoppas att någon del av detta projekt får glädja fler elever.

Barnen vill och är delaktiga i samtalet kring "Förr i tiden". Ärade av att få en bok!

Fråga tre: Föräldramöte (i förekommande fall)

Många föräldrar behöver höra hur viktigt det är med läsning och dess förståelse. Synd att så få kom av föräldrarna bara. Gärna nytt försök även i åk 3.

Bra sätt att informera föräldrarna. Bra spektrum på böckerna.

Nöjda föräldrar.

Många föräldrar blev inspirerade av att låna hem böcker och läsa för sina barn.

Fråga fyra: Bildarbete med bildpedagog

Bella hade en inspirerande och trevlig bildlektion med barnen som blev fullt ut engagerade. Vi är nöjda!

Mycket mycket positivt och bra på alla sätt och vis. Bra pedagog som även här fångade alla eleverna. Eleverna hade stor glädje av detta trevliga moment.

Bilduppgiften var "ny" för barnen. Barn och föräldrar uppskattar utställningen. Synd att det tog så lång tid innan bilderna ställdes ut.

En annorlunda aktivitet för eleverna men som blev en verkligt häftig bild. Vilken upplevelse för barnen att se dessa bilder på biblioteket.

Kunde ha haft mer anknytning till berättelserna på museet och biblioteket. Eleverna fick skapa fritt och naturligtvis blev det spöken och monster. För våra elever skulle det varit bra med en återkoppling. För våra elever (särskolan) skulle det varit bra och de tre tillfällena legat närmare varandra i tid.

Hade kanske varit bättre att koppla uppgiften till någon saga ur boken vi fick, så vi hade kunnat förbereda eleverna innan, så att de kopplat ihop det.

Bra med sagofigurerna och att de fick välja vilken figur de skulle vara. Kul att rita och använda olika slags material.

Vissa klasser hade skrivit lite extra, utanför de frågor vi ställde

Det har varit TOPPEN – alla stegen. Önskar att vi fick göra om det snart igen.

Vi ser gärna att vi kan arbeta fler gånger med Kulturskolans bildpedagog. Kanske i ett tema för att kunna få fler infallsvinklar i det skapande arbetet.

Våra klasser tycker det är roligt att läsa och vi har många duktiga läsare. Det är också oerhört tacksamt att läsa högt för dem, de är goda lyssnare.

Sammanfattande kommentarer

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de allra flesta elever och lärare är mycket nöjda med Sagans rum och skulle vilja vara delaktiga igen, om det fanns en möjlighet till det. Det gläder oss att de menar att programmet var väl anpassat för eleverna och att de så väl mindes det de varit med om. De olika berättelserna på museum och bibliotek tillsammans med bildskapandet har varit uppskattat av de allra flesta och för flera var detta ett nytt och spännande sätt att använda bilder.

Schemamässigt hade man kunnat försöka få de olika momenten närmare varandra i tid, för att stärka kopplingen mellan de olika stegen.

Några lärare hade 1-2:or och vi funderade initialt över hur vi skulle göra med dessa klasser. Vi kom fram till att bara vända oss till tvåorna, även om det var åldersintegrerade klasser. Detta skulle dock innebära just det som lärarna invände mot – att det var svårt att arbeta vidare i klassrummet med projektet. Det var som sagt ett medvetet val från vår sida p.g.a. ekonomi. Generellt hade vi dock inte sett några problem med detta.

Tidsplanens uppfyllande

Den planerade uppläggningsen och tidsplanen kunde i stort sett följas:

2007-04-02—08-31	Uppläggning och planering av projektet samt kontakt och avstämningar med dess olika aktörer
2007-09-03	Beräknat startdatum för projektet
2007-09-10—2008-06-13	Genomförande av projektet tillsammans med våra skolor och utvärdering sker kontinuerligt genom avstämningar med elever och lärare inom projektet.
2008-06-10—11-30	Slututvärdering av projektet. Rapporten skrivs och tillgängliggörs sedan bland annat genom att finnas nedladdningsbar på nätet.

4. Projektets resultat

Sagans rum har varit ett mycket roligt och uppskattat projekt att arbeta med. Nya kontakter mellan bibliotekspersonal och lärare har upprättats och gamla har bekräftats. Vi har under läsåret nått ut till alla elever i årskurs 2 som målsättningen var – alla har tagit del av det muntliga berättandet på tema sagor/ förr i tiden. Vi hoppas att gåvoboken har stimulerat till mer högläsning i klasserna och vi har också nått ut genom föräldramöten i hälften av klasserna med budskapet till föräldrarna om vikten av berättande och fortsatt högläsning för att öka barnens språk- och läsinlärning.

Donationshuset i Harlösa presenterades för skolbarn och personal i kommunens sydöstra del och stadsmuséet i Eslöv lyftes fram som en tillgång i skolarbetet, tillgängligt året runt. En lärarhandledning för besök på stadsmuséet har under perioden också tillkommit med framförallt inriktning på årskurs 3. Denna kan komma till användning för klassernas fortsatta besök på museet.

Budgeten tvingade fram en minskning av det ursprungligen planerade antalet timmar till arbetet med barnens eget bildskapande. Detta var i någon mån till men för integrationen i övriga projektet. Samtidigt gick barnen in för det konstnärliga arbetet med liv och lust. De skapade sina egna sagogestalter, även moderna ikoner som fotbollsspelare och Spindelmannen. Den storskaliga utställningen på stadsbiblioteket blev kulmen på och gemensam manifestation av projektet. Många förtjusta barn guidade sina föräldrar eller far- och morföräldrar runt bland verken.

En fortsättning på Sagans rum ska genomföras med början vårterminen 2009. Varje klass i åk 2 kommer då att erbjudas ett kombinerat musé- och biblioteksbesök under ledning av befintlig personal på kultur- och fritidförvaltningen. I första hand gäller det skolor i Eslöv, då vi inte har resurser till att bussa in elever från byarna runt om i kommunen, detta står dock på önskelistan.

En *spin-off*effekt som redan verkar bära frukt, är att klasser önskar arbeta mer med Bella och Vera, vår bildpedagog och berättare. Vi blev inbjudna till en träff på Fulltofta naturcentrum med representanter från skolan och kulturområdet i Hörby kommun den 15 augusti, där ett redan finansierat projekt formas. Där berättade vi om hur vi arbetat med Sagans rum och lärarna ville på stående fot ha med såväl Bella som Vera i detta projekt.

Vi som arbetat aktivt med projektet är: Emma Kristina Stilje, museipedagog, Gunnar Åberg, Margareta Djärv, barnbibliotekarier vid Eslövs stadsbibliotek, Vera Nilsson, anlitad berättare, Bella Tinghammar, anlitad bildpedagog, Lotta Dobson Hoffman, Flyinge bibliotek, Birgitta Dohnér, Harlösa bibliotek, Anita Ericsson, Marieholms bibliotek, Helene Karlsson, Stehags bibliotek.

För mer information ring Eslövs stadsbiblioteks barnavdelning: 0413-622 86

5. Ekonomisk kalkyl

Sagans Rum

INKOMSTER:		UTGIFTER:	Belopp:
Söta bidrag:	Belopp:	Berättare och bildpedagog	39340
Kulturrådet	50 000	Busstransporter	6833
		Material eget skapande inklusive utställning	3684
		Bokgåva till klasserna	3443
Beviljade bidrag:	Belopp:	Reseersättning	781
Övriga inkomster	Belopp:		
Egen insats: löner ordinarie personal inom projektet inkl arbetsgivaravgifter	52000		
SUMMA INKOMSTER:	102000	SUMMA UTGIFTER:	106 079

6. Bilder från projektet

Bilden visar Sagans rum i Harlösa.

Mari Ann berättar historien om donationshuset för en av de första klasserna i september 2007.

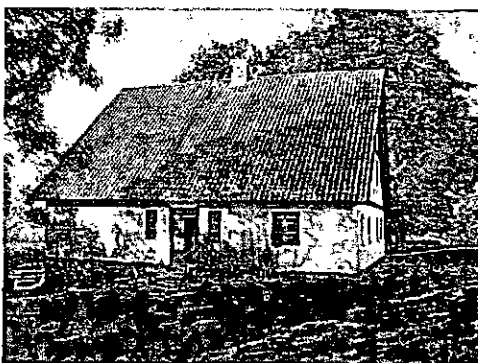

Bilden till vänster visar hur Mari Ann börjar sin berättelse om donationshuset utomhus för en klass.

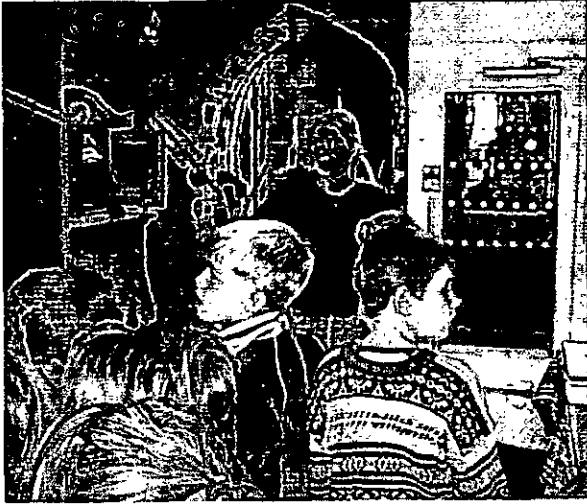
Bilden till höger: På rundan i huset berättar Mari Ann om den stora eldstaden och visar med en sticka hur djupt det kunde vara.

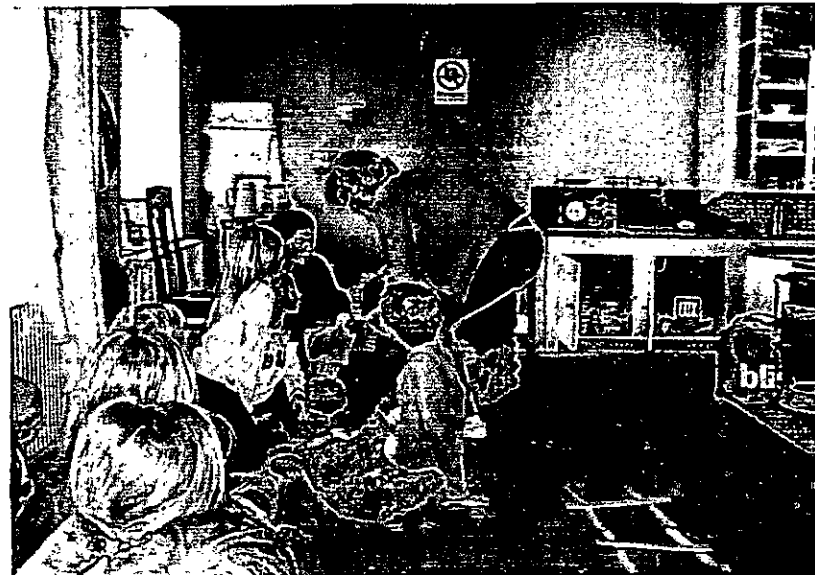
Bilden visar Vera, Gunnar och Mari Ann som väntar på dagens klass utanför donationshuset i Harlösa.

Bilden till vänster: Donationshuset sett från andra hållet, d v s östra sidan, bilden i mitten visar en klass som lyssnar till Veras berättelse om den lille mjölnargubben Konrad och bilden till höger visar Vera som berättar historien inne i rummet. Bakom henne kan anas bilden av donationshusets siste inneboende, som firade sin 80-årsdag här.

Välkommen till museet, Emma Kristina tar emot

De två bilderna visar Sagans rum på museet. Vera visar ett snäckskrin från berättelsen om sin farmor. Notera även trästickorna som blivit järnvägsspår och har en central roll i berättelsen.

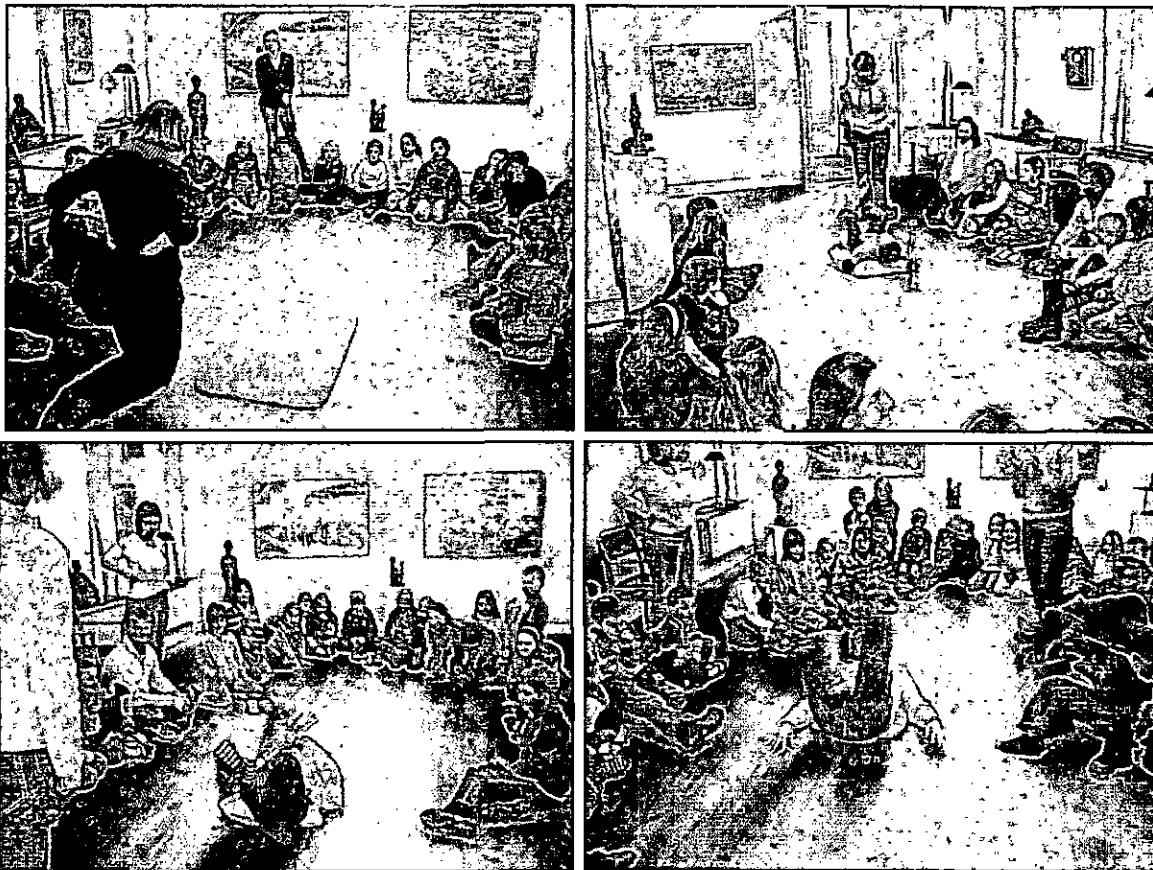
Längst upp till vänster visar Emma Kristina Hökeriet på museet för en klass.

I mitten till vänster visar Vera bokmärken från en av sina berättelser i Hökeriet.

Uppe till höger visar Emma Kristina en klass runt på museet, bakom lärarna syns det vita läkarskåpet med alla läskiga och spännande instrument som eleverna gärna ville höra mycket om.

Nedan till vänster, närbild på bakverk i tyg som finns i Hökeriet, bakom hänger en tavla från ett av stadens konditorier från början av 1900-talet.

Nedan till höger en bild av Hökeriet med alla olika varor, allt från strumpor och kryddor till kaffeböner, kaffeersättning och ägg i lösvikt.

En lektion i typpning.

På bilden uppe till vänster berättar Margareta hur man typpar, bilden uppe till höger visar en pojke tar sats för att kasta iväg typpan (just här står den faktiskt bra själv). Nere till vänster slänger en flicka iväg typpan med fötterna och nedan till höger får en medföljande förälder iväg typpan mycket bra och får applåder.

Bilderna visar en klass som tillsammans med Bella, som vid detta tillfälle hade hjälp av Margareta och Emma Kristina, skapade egna fantasibilder på plast, som sedan visades på utställningen i maj 2008 på biblioteket.

7. BILAGOR

Texter av Vera Nilsson	bilaga	A-D
Andraklassare ställer ut... (Artikel från SkD 080512)	bilaga	E
Sagens rum... (Artikel ur Skolbibliotek Syd 2/2008)	bilaga	F

Bilaga A

Konrad i kvarnen

Text av Vera Nilsson

"Nu är mjölet snart slut i bingen", sa mamma Hedvig. "Det är bäst du kör till kvarnen så mjölnaren får mala några säckar vete och litet råg."

Pappa Eskil hade precis lagt sig på kökssoffan för att ta sig en middagslur.

"Ja, ja", sa han. "Det är väl inte så bråttom."

"Jo", sa mamma Hedvig, "jag måste baka så jag kan bre smörgåsar och skicka med barnen till skolan. Och du själv vill väl ha bröd både till frukost och kvällsmat kan jag tro. Och mjölet räcker inte till ett bak."

Nu var det så att i Hedvigs och Eskils hus fanns en stor bakugn där man kunde få in sexton brödkakor på en gång. Det var en bamsesor ugn och för att få den varm måste man först lägga in ris och annat brännbart och så elda så att ugnen blev het nog för att kakorna skulle gräddas. Sexton brödkakor räcker ju ett tag så de sista kakorna blev ganska torra. Men nybakt bröd var något av det godaste som fanns! Anton, som var äldst av syskonen, hörde vad föräldrarna pratade om och han längtade plötsligt efter en skiva nybakt bröd där smöret smälte när man bredde på det.

"Jag kan köra till kvarnen", sa han.

"Jaså du", sa hans pappa. "Det dröjer nog lite till innan du klarar av att lyfta säckar. Det ska vuxna karlar till en sån syssla. Men du kan få följa med."

Det ville Anton gärna men när lillebror Karl och lillasyster Elin hörde det ville de också följa med.

"Då får vi väl knappt plats med några säckar på vagnen", skojade pappa.

Men när pappa spänt Blenda för vagnen och lassat på säckarna med råg och vete så fanns det god plats över till tre barn. Anton hade varit med vid kvarnen förut, men det var första gången för Karl och Elin. Ja, vägen fram till kyrkan, den var också Karl bekant med. Här gick ju både han och Anton varje dag för skolan låg alldeles bredvid kyrkan. Men pappa fortsatte förbi ett gott stycke innan de var framme. Anton pekade ut och berättade för syskonen.

"Där är Ola Petters gård, han som har så många kor. Där borta bor Sofie, hon som stickar strumpor. Och där var det som Nils Olsson sköt en räva. I den hagen växer vildäpplen." Men nu var det februari och träden stod kala och inga kor betade i hagen.

Det var ganska lång väg till kvarnen, men barnen hade det trevligt så tiden gick fort. När de kom fram kom mjölnaren ut och hälsade och hjälpte Eskil att bära in säckarna. Barnen gick med in i kvarnen. Anton som varit med förut visade och pekade. Han förklarade så gott han kunde hur kvarnstenarna kunde mala med hjälp av vingarna som gick runt, runt när det blåste. Mjölnaren sa åt barnen att akta sig, att inte gå för nära och att inte klättra omkring i kvarnen. Det fanns en kammare där bönderna kunde få sitta och vänta tills mjölet var klart och dit in gick Elin. Pojkarna stod och tittade på när kvarnstenarna började mala och ibland tog de en sväng utomhus. Det fanns mycket att titta på runt om kvarnen också. Att se de stora vingarna snurra var något de aldrig tröttnade på.

Elin hade blivit trött och satt sig ner på golvet. Hon höll nästan på att somna när hon hörde någon som sa: "Ursäkta, men kan du flytta på dig. Jag vill in." Först kunde inte Elin begripa vem det var som pratade. Men så fick hon syn på en liten gubbe som stod alldeles intill henne. Elin blev inte rädd, bara förvånad.

"Vem är du?" sa Elin. "Så liten du är."

"Jag är Konrad", sa gubben. "Du sitter faktiskt mitt framför min dörr. Jag kan inte komma in." Nu såg Elin att gubben bar på en skål och i skålen låg det mjöl. Elin flyttade sig litet och tittade på väggen bakom sig. Där fanns någonting som faktiskt såg ut som en dörr, men Elin hade inte upptäckt den när hon satte sig.

"Är det din dörr?" sa Elin förvånad. "Bor du där?" Jo, gubben bodde där och nu skulle han baka. Han hade hämtat mjöl och han hade litet bråttom. "Men du kan få följa med och se hur jag har det", sa han till Elin.

Just då kom Anton och Karl in i kammaren.

"Kom får ni träffa Konrad", sa Elin. "Han bor här och jag får följa med honom och se när han bakar." Men när hon sagt det och vände sig om för att visa Konrad - så var han försvunnen. Anton och Karl skrattade. "Du hittar då på!" sa dom och trodde att Elin bara ville skoja med dem. Elin blev ond och stampade med foten i golvet.

"Jag hittar visst inte på!" sa hon argt. "Han var här alldeles nyss. Han måste ha gått in genom dörren."

Och så visade hon pojkarna på Konrads dörr. Men Anton fnös och sa att det var ju bara en lös bräda.

"Kom!" sa han till Karl. "Vi går ut och ser om mjölnaren har börjat mala vår säd än."

Elin kände hur tårarna kom i ögonen. Hon var både arg och ledsen. Så var det alltid att vara minst. Ingen trodde på det man sa och ingen brydde sig om att lyssna ordentligt. Elin la sig ner på knä och så knackade hon på det som Konrad sagt var hans dörr. Först hände ingenting. Men så hördes det ljud som av tassande steg och den lilla dörren öppnades på glänt. Konrad kikade ut väldigt försiktigt.

"Varför försvann du?" frågade Elin.

"Jag måste vara försiktig", sa Konrad. "Ingen vet om att jag bor här. Men jag måste ju be dig flytta på dig när du satt i vägen. Du såg snäll ut, så jag vågade visa mig för dig. Men vilka var de där två andra, dom som skrattade när du berättade om mig?"

Elin berättade att det var hennes bröder.

"Det är lika bra att du inte säger något om mig eller om var jag bor. Kan du lova att hålla tyst ska du få följa med och se hur jag har det."

"Ja, men", sa Elin, "jag kan ju inte komma in genom den där lilla dörren."

"Nej, det är så klart", sa Konrad. "Men vi får göra dig liten." Och så förklarade Konrad att Elin skulle gå motsols fyra gånger runt bordet som stod i kammaren. För varje varv skulle Elin bli mindre och mindre. "Fyra varv tror jag räcker", sa Konrad. "Annars blir du aldeles för liten."

Elin visste först inte om hon skulle våga. Men dels var hon nyfiken och dels var hon arg på sina bröder som skrattat åt henne. Och så började hon gå. Men ingenting hände.

"Nej, men stopp!" sa Konrad. "Det där är ju medsols. Du ska ju gå tvärtemot klockvisarna."

Elin hade inte lärt sig klockan och hon hade faktiskt inte riktigt kläm på det där med med- och motsols. Nu försökte hon sig på att gå åt andra hållet. Och faktiskt! Hon blev mindre för varje varv! När hon räknat till fyra varv märkte hon att hon till och med var något mindre än Konrad. Nu var det inga problem att komma in genom dörren och hon följde med Konrad. Han stängde dörren noggrant bakom dem och Elin blev litet rädd för nu blev det mörkt och svårt att se var hon skulle sätta fötterna. Men Konrad bad att Elin skulle ta tag i hans rock så kunde hon bara följa honom. Snart vände sig Elins ögon vid mörkret och hon såg att litet ljus sipprade in längre fram. Och så blev det med ens ljusare och Konrad och Elin stod i ett litet rum. Eller snarare grotta för väggarna bestod av stenblock och ljuset som föll in kom genom en liten öppning mellan två stora stenar.

"Jaha, här bor jag", sa Konrad. "Vad tycker du? Finare kan ingen ha det. Här har jag min säng, här är mitt bord och här är en stol. Var så god och sitt, förresten." På golvet låg ett lager halm som kändes mjukt att gå på. Möblerna såg hemsnickrade ut, men Elin tyckte att de var jättefina. Nedanför gluggen fanns en liten murad spis. Men ingen eld brann på hällen.

"Skulle du inte baka?" undrade Elin.

"Jo, jo", sa Konrad. "Men inte nu. Jag kan inte göra upp eld och låta någon känna röklukten. Då skulle folk tro att det brann i kvarnen och då skulle det bli fart må du tro. Förresten är det ett av mina jobb att se till att inte elden kommer lös. Du har väl hört om Haga kvarn som brann ner. Oj, oj, där var kvarntomten inte på sin vakt. Det var ett förfärligt elände. Nej jag bakar på nätterna. Då lägger jag in ris och pinnar i ugnen och får den lagom varm för mina sju kakor."

Nu såg Elin att det fanns en ugnslucka intill eldstaden. Konrad tog fram en bunke ur ett blåmålat skåp. I bunken hällde han mjölk från en liten kanna.

"Var får du mjölken ifrån?" frågade Elin. "Eller har du egna små kor?"

Konrad skrattade. "Nej", sa han, "men jag känner mjölnarens kor. Både Rosa och Lillan. Ber jag dem får jag mjölka några droppar när jag behöver. Jag tror inte mjölnaren skulle ha något emot det om han fick veta. Jag vaktar ju hans kvarn både dag och natt."

"Vet mjölnaren om det?" undrade Elin.

"Nej, det vet han inte", sa Konrad. "Men han anar nog att jag finns. Då och då sätter han ut litet gröt till mig. Hustrun hans säger att det är katten som äter upp gröten, men när mjölnaren sätter ner tallriken säger han 'Varsågod, du lille man!' Och så säger man inte till katten. Men ibland försöker katten ta min gröt. Katten och jag är inte så goda vänner. Det är tur att jag kan stänga min dörr ordentligt."

Konrad fortsatte att röra ner ingredienser till sitt brödbak. Sist hällde han i mjölet som Elin sett honom komma med i skålen. "Det blir alltid litet mjöl som kommer vid sidan om", sa Konrad. "Det sopas bara bort så jag kan lika gärna ta det. Så håller jag också städat och fint i kvarnen." Elin följde med intresse Konrads arbete. Han rörde och rörde och degen blev slät och fin.

Då hörde Elin hur någon ropade hennes namn. Hon hade aldeles glömt pappa och Anton och Karl och att de kanske var klara och skulle bege sig hem. Nu fick hon bråttom. Hon letade sig tillbaka till den lilla

dörren och hon hörde Konrad ropa: "Medsols, medsols, glöm inte att gå medsols!"

Elin fick upp dörren, hon kom ut i kvarnkammaren och där stod bordet. Hon sprang fram dit och började springa runt. Tydligt åt rätt håll för hon kände hur hon växte. Plötsligt slog hon huvudet i bordsskivan och där stod Anton.

"Oj, väckte jag dig?" sa han. "Slog du huvudet i bordet när du reste dig? Vi ska köra hem nu. Kvicka dig."

"Jag har inte alls sovit!" sa Elin argt. "Jag har varit hos Konrad hela tiden. Så det så!"

Men så kom hon ihåg att hon lovat Konrad att inte berätta något om vad hon varit med om. Det var väldigt förargligt förstås. För det var ju något så otroligt spännande det som Elin upplevt. Karl och Anton hade säkert ingen aning om att det fanns så små varelser som Konrad. Tänk om hon hade fått visa det lilla rummet med sina möbler och sin bakugn. Och tänk om Elin hade fått stanna litet längre så att hon fått se när brödet hade bakats.

"Konrad?" sa Anton och skrattade. "Nu har du drömt, lilla syster. Här finns ingen som heter Konrad."

Då blev Elin så arg att hon var nära att berätta att Konrad minsann visst bodde i kvarnen och att hon hade hälsat på honom och sett hur han bodde. Och hade inte Anton kommit och förstört alltihop så hade hon nog fått se om Konrad tänkte baka runda bröd eller limpor. Men det sa inte Elin. Hon tänkte i stället försöka få följa med pappa till kvarnen fler gånger och då skulle hon hälsa på Konrad igen.

När pappa Eskil och barnen kom hem med mjölet blev mamma Hedvig glad. Men hon fick vänta till nästa dag med att sätta i deg och baka. Det tar tid när man ska göra så många kakor och det tar tid att få ugnen varm. Men när kakorna väl var färdiga dagen därpå spred sig en härlig doft av nybakat bröd i hela huset. Mamma Hedvig skar en tjock skiva, bredd smör på den och - gav den åt Elin. Därför att hon var minst. Så ibland är det faktiskt bra att vara minst.

Det dröjde ett tag innan Elin fick följa med till kvarnen nästa gång. Men då smet hon in i kvarnkammaren det första hon gjorde. Hon sökte förgäves efter Konrads dörr. Hon kunde inte hitta den hur hon än letade. Hon provade att gå motsols runt bordet i kvarnkammaren men hon blev inte ett dugg mindre för det. Hon la sig ner på knä på golvet och kallade på Konrad. "Hallå, Konrad. Det är Elin. Kom och öppna!" Men ingen Konrad kom.

Det enda Elin hittade var en gröttallrik väl renslickad.

Kanske skulle hon aldrig ha sagt något alls om Konrad till sina bröder. Men det var så förargligt att dom alltid skrattade åt henne och aldrig tog henne på allvar. "Men", tänkte Elin, "dom får heller aldrig uppleva så spännande saker som jag. Och det är rätt åt dom."

Kommentarer:

Inspiration till historien fick jag när vi tittade på lämpliga platser att berätta på runt om i kommunen. Vi var i ett skede inne på att någon av de väderkvarnar som finns kunde fungera som berättarrum. Av olika skäl blev det inte så. För barnen på ett par platser utanför tätorten är ändå kvarnarna välkända byggnader och några/flera har sett dem från insidan. Kvarnmiljön kändes ändå möjlig att använda som spelplats för min historia. Och i donationshuset i Harlösa, där jag träffade barn från några av orterna runt Eslöv, finns en sådan bakugn som jag berättar om.

Historien fungerade mycket bra i det rum där jag berättade. Jag brukade fråga barnen om de kunde beskriva Konrad för mig när de hört sagan till slut. Jag ger ju inte många upplysningar men barnen hade ofta själva gjort bilder av hur den lilla figuren såg ut. "Han har blå fleecejacka och blå byxor". Någon såg honom i gröna kläder, någon sa att han hade toppig mössa. Han var varken ung eller gammal, någon tyckte att han hade skägg.

Jag har min egen bild av hur Konrad ser ut, men jag beskrev honom aldrig för barnen. Detta bekräftar min tro på att barns fantasi räcker långt bortom flanosagornas färdiga figurer.

Emma och Benjamin

Text av Vera Nilsson

När jag var barn bodde jag på landet. Mina föräldrar hade gård och vi hade kor och hästar, grisar, hönor och katter. Boningshuset var gammalt, ända från slutet av 1700-talet. Vi hade inga element i rummen som man har i dag. För att få varmt måste mamma elda i kakelugnarna och i köket var det vedspisen som spred värme. Min farmor och farfar bodde hos oss och det var ofta farmor som såg till att det fanns torr ved att tända i spisen med.

Farmor brukade spänta stickor (spinga stickor, sa vi). Hon skar tunna stickor av ett vedträ. Sådana var lätt att få fyr på. När farmor skulle spänta stickor tog hon på sig ett stort förkläde och satte sig på en stol i köket. Allteftersom stickorna blev klara skulle jag och mina bröder lägga dem i en liten nisch intill spisen. Här höll sig stickorna torra och fina. Ibland la vi barn ut stickorna på golvet så att det liknade järnvägsräls. Farmor var snäll och lät oss hållas fastän det kunde bli ganska skräpigt. Så vände vi varsin köksstol upp och ned och satte oss på dem och låtsades att vi skulle ut och åka tåg.

"Vart ska ni åka?" frågade farmor.

"Vi ska till Amerika", sa Bengt, min bror.

"Å", sa farmor, "åk inte så långt bort. Då kommer ni kanske aldrig tillbaka."

Och så började farmor berätta: "När jag var barn bodde jag med min far och mor och mina tre bröder på ett litet torp. Min far gjorde dagsverken på en stor gård och min mor satt och vävde tyg som hon sedan lämnade till en uppköpare (förläggare). När mina bröder slutat skolan och blivit konfirmerade tog de plats som drängar på gårdar i trakten. Men det var dåligt betalt och den som någon gång ville skaffa egen gård hade små utsikter att förverkliga sin dröm. Det var många som hade hört att det var lättare att tjäna pengar i Amerika och min äldste bror, Carl, bestämde sig för att resa dit. Han gav sig av och efter några år ville också den yngste av bröderna, Benjamin, ge sig iväg. Jag var yngst av syskonen", sa farmor. "Benjamin var sex år äldre än jag. Han var alltid så snäll mot mig. Han hade lärt mig läsa innan jag började skolan, han lyssnade på mig och tröstade mig när jag var ledsen."

"Jag blev väldigt ledsen när jag hörde att Benjamin tänkte åka till Amerika. Det var en lång resa, den tog flera veckor med båt den gången. Och det kunde dröja många år innan den som rest kom hem igen. Många stannade för alltid kvar. Föräldrarna blev förstås också ledsna men de förstod att Benjamin ville få det bättre än vad de själva hade haft.

Benjamin och jag lovade att skriva till varandra, ofta. Så kom dagen då far spände hästen för vagnen som skulle köra Benjamin till Göteborg varifrån båten skulle avsegla. Och jag fick följa med", berättade farmor. "Jag hade aldrig varit i en så stor stad förut och jag kände mig nästan rädd när jag såg alla höga hus. Men även om det var spännande att få se allt det nya så var jag ändå mest ledsen. Jag kunde inte hålla tårarna tillbaka utan grät när jag tänkte på att Benjamin skulle lämna oss. Benjamin försökte trösta mig. Vi hade litet tid på oss innan det var dags att gå ombord. Då gick Benjamin in i en affär. Han köpte en apelsin och ett litet snäckskrin åt mig. Snäckskrinet såg ut som en liten byrå och hade små speglar överst. Det var dekorerat med snäckor och var nog det finaste jag nånsin ägt. Jag hade aldrig sett en apelsin tidigare och visste inte hur man skulle äta den. Så jag bet först i skalet. Men Benjamin visade mig hur jag skulle göra."

"Ja, så reste Benjamin sin väg. Jag var ledsen, far var ledsen och där hemma gick mor och var ledsen och naturligtvis också min bror Johannes som nu var den ende av mina bröder som var kvar i Sverige. Men Benjamin kom ihåg vad han lovat. Han skrev brev och jag svarade på breven. Benjamin berättade hur han kommit till en stad som hette Brockton där han fått arbete på en skofabrik. Han träffade många andra svenskar som också hade utvandrat. Första tiden bodde han i en kall och dragig lägenhet men snart kunde han skaffa sig något bättre."

"Jag skrev och berättade hur jag hade det, hur jag slutade skolan och fick plats som piga hos handlaren. Jag berättade att jag inte trivdes så bra eftersom husbondfolket inte var så snälla. Benjamins brev lyste upp min tillvaro. Jag blev så glad när jag fick ett brev med amerikanska frimärken. I ett brev berättade Benjamin att han träffat en flicka som han blivit kär i. Ella hette hon. Ella och Benjamin gifte sig och skaffade ett hus utanför staden. Så småningom fick de tre flickor och en pojke. Jag förstod att Benjamin inte tänkte komma hem igen. Men nu hade jag också träffat någon som jag tyckte om och ville gifta mig med", berättade farmor. "Han hette Oskar och hade varit i Amerika några år, men han hade kommit hem

igen. Och han hade tjänat litet pengar så han tänkte köpa en gård. Men första tiden när vi var gifta arrenderade vi en gård och där föddes vår dotter och en son. Efter några år kunde vi köpa ett eget ställe. Och det är just det här huset vi sitter i nu. Här föddes ytterligare tre pojkar varav den näst yngste är er pappa."

"Skrev farmor och berättade allt det här för Benjamin?" frågade vi.

"Ja, alltihop", sa farmor. "Jag skrev och berättade vad vi gjorde på gården, hur det gick med sådd och skörd, hur många kor vi hade och vilka som kalvade, jag skrev om grisarna vi födde upp och om hönsen som värpte ägg och ibland låg och ruvade så att vi fick kycklingar. Jag berättade om barnen, hur de klarade sig i skolan och jag berättade om den förfärliga spanska sjukan som så många drabbades av och många dog i. Några av barnen var riktigt dåliga och doktorn fick komma hit. Men alla klarade sig som väl var.

Benjamin skrev sina brev på svenska förstås. Men han hade lärt sig engelska och alla i hans familj pratade engelska med varandra. Benjamins son ville gärna lära sig svenska och han började skriva små brev till mig. Han blev riktigt duktig och han hade bestämt sig för att resa och hälsa på släktingarna i Sverige när han blev vuxen. Benjamin hade kanske planer på att följa med, men det blev aldrig så." Farmor suckade litet. "Benjamin dog men Evald, sonen, fortsatte att hålla kontakten. Han skrev många och långa brev. Vid ett tillfälle berättade han att han tänkte ringa till mig på julafton så att vi skulle få höra varandras röster. Samtalet måste beställas och en telefonist kopplade det. Man fick sitta och vänta och vänta. Så äntligen ringde telefonen och telefonisten sa att linjen var klar. Det var inte lätt att höra vad Evald sa och han hörde nog inte så bra han heller. Men vi försökte oss i alla fall på att önska varandra god jul. Efter något år och många brev skrev Evald att nu tänkte han komma och hälsa på sin faster. Jag blev så glad", sa farmor. "Tänk att jag skulle få träffa min brorson, prata med honom, se honom i verkligheten, inte bara på kort. Ja, så kom han hit och bodde hos oss några veckor. Vi åkte runt och hälsade på släktingar, vi tittade på torpet där hans far var född. Benjamin hade berättat så mycket för sin son om sin barndom och uppväxt så Evald sa, att han kunde känna igen mycket nu när han såg det hans far beskrivit för honom. Han berättade också mycket om Benjamin och det var sådant jag gärna ville höra. Benjamin fick jag aldrig se igen, men Evald fick jag träffa. Det är jag så glad för", sa farmor. "Så när jag säger att jag inte tycker att ni ska resa så långt bort så kanske ni förstår mig."

"Jo", sa vi, "och förresten har vi ändrat oss. Vi ska inte längre än till Varberg i dag."

"Det var väl", sa farmor. "Då ses vi innan kvällen och när ni kommer hem kan ni plocka upp stickorna och lägga dem i nischen."

När farmor berättade den här historien var det mars. Jag gick i första klass och nu skulle jag snart ha mitt första påsklov. Jag hade tänkt ut en massa roliga saker som jag skulle göra när jag var ledig. Men så hände en sak. Jag fick påssjuka! Det finns ingen eller nästan ingen som får påssjuka i dag. De allra flesta blir vaccinerade och slipper drabbas av de mest dramatiska barnsjukdomarna. Men jag fick påssjuka, för jag var inte vaccinerad. Jag fick feber och var tvungen att ligga i sängen. Det var verkligen trist. Mamma köpte grön läsk - sån brukade vi få när vi var sjuka annars fick vi inte läsk så ofta - men inte ens det kunde göra mig glad.

Så en dag kom farmor in till mig.

"Du ska få något av mig", sa hon. "Det var tråkigt att du skulle bli sjuk nu till påsk. Du ska få något att titta på. Men du får lova att vara rädd om den här saken."

Jag lovade. Och så tog farmor fram det hon hållit bakom ryggen. Det var snäckskrinet! Det hon hade fått av Benjamin när han for till Amerika. Jag hade beundrat det många gånger men inte fått leka med det. Nu skulle jag få det, det var fantastiskt! Jag blev jätteglad och jag undrar om inte snäckskrinet hjälpte mig att bli frisk fortare.

Kommentarer:

Det här är den historia jag använt mig av flest gånger. Jag har berättat den i köket på museet där det finns en vedspis. Jag har haft med mig spåntade stickor och lagt ut "järnvägsräls" på golvet. Här och var har jag förklarat och förtydligat. Förläggare, dagsverksarbeten, spanska sjukan, arrende o.s.v. har jag försökt jämföra med sådant barnen känner till. Flera gånger har det hänt att barn från andra kulturer haft kommentarer beträffande vedspisen. "En sådan har vi i hemlandet," har de berättat. Få svenska barn har någon erfarenhet av en vedspis och hur den fungerar.

I början berättar jag om hur min farmor fick ett snäckskrin av sin bror när de tog farväl av varandra i Göteborg. När jag kommer till slutet på historien och min farmor säger att jag ska få någonting, tar jag fram och visar skrinet för barnen. Utan att jag behöver säga vad det är, vet barnen genast: "Det är det där

skrinet din farmor fick av Benjamin".

Jag hade ju lovat min farmor att vara rädd om skrinet. Jag låter barnen titta på det och så berättar jag, att jag inte riktigt höll mitt löfte. Det finns ett fack som man kan öppna. Där skulle smyckena ligga. På ömse sidor finns små fack bara som dekoration. Jag berättar att jag var nyfiken och gärna ville veta om det trots allt inte fanns något under locken. Jag pillade alltså upp dem. Barnen får kika ner. Vad finns där?

Ingenting!

Historien är lång och detaljerad och det har förvånat mig att barnen orkat sitta lugnt och lyssna. När någon verkat "glida ut" har det varit lätt att få med honom eller henne igen genom att jag vänder mig direkt till vederbörande och frågar t.ex.: "Vet du vad min farmor skrev då?"

Jag tror kanske inte att barnens kunskaper om Sverige "förr i tiden" ökar så mycket genom min historia, men jag inbillar mig att när de nästa gång och nästa gång igen träffar på begrepp som "emigration", "det förindustriella samhället" o.s.v. ska känna igen, veta att "det här har jag hört förut". Kanske har jag slagit i en liten, liten spik där barnen kan hänga upp sina nya kunskaper på.

Minnet av Alan

Text av Vera Nilsson

Min farbror hade en speceributik. En butik av den gamla sorten där varorna expedierades över disk. Där mjöl och socker vägdes upp, där kaffet maldes i en kvarn och man köpte karameller i strut. Man kunde också köpa lutfisk och trätofflor, schampo och glödlampor, väggbonader och prydnadsfigurer i porslin. Och så kunde man köpa tuggummi. Amerikanska, platta, ytan överdragen av något sött, mjöligt som smälte när man stoppade biten i munnen och började tugga. Man kunde blåsa bubblor och dra ut tuggummit till långa, sega strängar. Priset var tjugofem öre och det var ganska mycket den gången. Men paketet innehöll förutom tuggummi en filmstjärnebild. Och det var något som jag och mina kompisar samlade på och bytte med varandra.

Några av filmstjärnorna var mer värda än andra. Och varför det var så vet jag inte riktigt, för jag hade aldrig varit på bio och sett någon av stjärnorna i en film. Men jag lärde mig snabbt vilka man skulle samla på. Doris Day, Gary Cooper, Elizabeth Taylor, Stewart Granger och Ester Williams var stjärnor som alla ville ha. Och så Alan Ladd förstås. För en Alan Ladd-bild kunde man få flera bilder som inte var så populära. Alan Ladd hade ofta rutig skjorta och cowboyhatt och han såg både snäll och tuff ut.

Jag hoppades ju varje gång jag köpte ett tuggummipaket att det skulle innehålla en bild på Alan Ladd. Men det kunde lika gärna visa sig att man gick på en nit och så fick man någon man inte ens hört namnet på. Det fanns ett sätt att kolla vilken bild paketet innehöll. Omslaget var av vaxat papper och det gick lätt att pilla upp så att man kunde kika på filmstjärnebild. Så fick man förstås inte göra, men antingen såg min farbror inte vad vi gjorde eller också var han snäll och tyckte att det inte hade så stor betydelse om vi förhandskikade.

Bunten av filmstjärnebilder kom fram på rasterna. Man kunde byta bilder med varandra, men man kunde också använda en bild när man spelade kula. Bilden sattes upp, litet sand framför och bakom stöttade upp den, och så mätte man ut ett lagom långt avstånd. Var det en bild på en "värdefull" filmstjärna blev avståndet större. Den som lyckades slå ner bilden med sin kula vann den. Om man å andra sidan satte upp en bild på någon "värdelös" filmstjärna var det kanske ingen som ville satsa sina kulor på objektet.

När jag gick ärendet för min mamma till affären kunde det hända att jag fick en tjugofemöring som belöning. Och naturligtvis köpte jag tuggummi för pengarna. Jag försökte varje gång kika litet försiktigt vilken bild paketet innehöll, men det hände sällan att det var några riktigt bra kort, sådana som man kunde byta till sig flera andra för. Någon Alan Ladd och Doris Day hade jag, men bytte jag bort dem var inte resten av samlingen så mycket värd.

Jag började fundera över hur jag skulle bära mig åt för att utöka min samling. Nu var det så att jag hade en kusin i Göteborg. Hon var ett par år äldre än jag och vi träffades inte så ofta. Men ibland fick jag saker av henne som hon tyckte att hon växt ifrån. Jag beslöt att skriva ett brev till henne. Jag berättade att jag samlade på filmstjärnor. Jag räknade upp vilka som var mest värdefulla. Så frågade jag om min kusin samlat på filmstjärnebilder. Hade hon slutat samla och hade hon i så fall några kvar?

Det dröjde ett tag men så kom det ett brev från min kusin. Hon skrev att det var längesen hon slutat samla på filmstjärnebilder. Hon kunde inte fatta att jag tyckte att Alan Ladd var något att ha. "Vet du inte att han är så liten och kort att han måste stå på en stol när han ska kyssa en flicka?" skrev min kusin. Så jag kunde gärna få de bilder hon hade kvar både på honom och på andra. Det var inte så många bilder, men jag blev glad. Och där fanns två bilder på Alan Ladd. Jag visste ingenting om att Alan var så kortväxt och jag trodde heller inte att mina kompisar kände till saken.

Då fick jag en idé. Om jag bytte bort en av Alan Ladd-bilderna kunde jag få tre, fyra andra i utbyte. Men om jag dessutom erbjöd mig att avslöja en hemlighet om Alan, ja, då kunde jag begära ytterligare en bild.

Jag bestämde mig för att testa min affärsidé påföljande dag. På första rasten visade jag en av bilderna på Alan Ladd. Flera intresserade anmälde sig. Ingmar var den som hade flest bilder på Alan. Han ville gärna ha den men han var litet blyg och höll sig i bakgrunden. Majken erbjöd mig fem andra bilder för min Alan Ladd. Det var visserligen rätt värdelösa bilder men det var svårt att säga nej. Så sa hon att jag skulle få en Doris Day om jag viskade hemligheten om Alan Ladd i hennes öra.

Jag viskade i Majkens öra det min kusin skrivit i sitt brev.

"Löjligt!" skrek Majken när hon lyssnat färdigt. "Det visste jag redan. Min pappa har berättat att Alan Ladd är en liten skit som inte når upp när han ska kyssas. Och nu vet ni andra det också. Och förresten är han inget att samla på." Och så sa hon och tittade argt på mig: "Ge hit Doris Day och dom andra bilderna igen!" Och så slängde hon bilden på Alan Ladd framför mina fötter. Hade det varit någon annan än Majken som sagt så här hade det kanske inte betytt så mycket. Men nu var plötsligt Alan Ladd ingenting värd. För alla lyssnade på vad Majken sa och rättade sig efter henne. Så var det alltid.

Jag blev jätteledsen. Jag plockade upp bilden som Majken kastat. Jag förstod att ingen skulle vilja byta med mig. Men då fick jag se att Ingmar stod kvar. Han brukade inte säga så mycket, han var tyst och stillsam. Jag hade aldrig pratat med honom, tror jag. Han kom fram till mig. Han log litet och sa:

"Om du vill kan du få byta med mig. Mig kvittar det om Alan Ladd inte är så lång. Du kan få en Frank Sinatra i stället. Och en Clark Gable."

Och så log han igen. Sen bytte vi bilder ända tills det ringde in igen.

Kommentarer:

Den här historien är inte så lång. Jag har berättat den i affären på museet. Jag har lyckats få tag på två bilder på Alan Ladd, sådana bilder som legat i ett tuggummipaket. Barnen får titta på dem. Så visar jag en tjugofemöring, priset för tuggummit. Jag visar också en del andra mynt som numera är obsoleta.

Vi pratar om olika samlarobjekt; ishockeybilder, smurfar, pokemon och bokmärken. Jag visar mina gamla bokmärken. Jag har gjort en "kassa" av en skrivbok - man viker bladen mot mitten, efter varandra men här och var mot varandra. I varje invik ligger ett bokmärke. Barnen får varsitt märke och den som stoppar sitt märken i "kassan" får byta till sig märket som ligger där inne. Byta får man göra så länge man inte hamnar där två blad är vikta mot varandra. Då blir man av med sin bild. Detta var något vi sysslade mycket med på rasterna när jag gick i skolan i slutet på 40-talet, början på 50-talet.

Bilaga D

På väg hem från skolan

Text av Vera Nilsson

För den som ska börja skolan kan det vara både spännande, roligt och otäckt. Det är mycket nytt som möter. Nya kompisar, en fröken som man inte känner, man ska lära sig passa tider och lära sig sitta still och lyssna. Förutom allt annat man ska lära sig. Och så ska man ta sig till och från skolan.

När jag var barn hade jag ganska lång väg till skolan. Jag bodde i en by med tretton gårdar och byn låg mitt emellan två samhällen. Det var ungefär lika lång väg till båda. Men vägen till min skola gick i alla fall inte över bron över Viskan. Det hade varit litet läskigt att gå där särskilt när det var vinter och mörka morgnar och kvällar.

Även om jag inte behövde gå över bron fanns det saker som var litet otäcka på min skolväg. När jag gick i första klass fick jag inte cykla till skolan. På morgonen måste man se till att vara i skolan kvart i nio. Då började alla. Det gick inte att söla utan man fick gå raka vägen. Men när skolan var slut på eftermiddagen var det inte så bråttom. Vi var några som brukade ha sällskap. Ros-Marie bodde i närheten av skolan. Ibland gick vi in till hennes pappa i charkuteributiken. Då hände det att vi fick varsin prinskorv. Det fanns en krukmakare som hade sin verkstad som vi passerade förbi varje dag. Ibland gick vi in där och köpte lera. Leran var lätt att forma och vi kunde göra skålar och ljusstakar av den. Man fick en stor klump för fem öre. En gång hade jag en tjugofemöring och bad att få köpa lera för den. "Nej, du", sa krukmakaren, "så mycket lera kan jag inte sälja till dig."

Så var det bokhandeln där man kunde köpa minnen, som vi sa. Andra kallar dem stycken eller bokmärken. Bokmärkena låg i lådor av brun, pressad papp. Man behövde inte köpa ett helt ark. Det gick bra att köpa bara ett bokmärke om man ville. Där fanns änglar och blommor, söta barn och vackra fåglar, prinsar och prinsessor. I bokhandeln kunde man stå en god stund och välja ut de vackraste märkena. Allt det här var ju trevliga saker, men det fanns annat!

Flera av mina kamrater bodde inne i samhället och efter ett tag var det bara Kerstin, Kennet och jag som skulle fortsätta hem till vår by. Vi gick inte i samma klass så det hände då och då att vi slutade vid olika tidpunkter. Ibland gick jag ensam och för det mesta var det inga problem. Men så var det fru Morells hus. Vägen passerade alldeles utanför hennes häck. Den var hög och tät och det var inte mycket man såg av huset som låg en bit in på tomten. Trädgården var risig och vanskött. Stora träd skuggade och allt verkade mörkt och dystert. Huset var stort och hade varit i behov av ommålning länge. Men fru Morell tycktes inte bry sig om att göra något åt det. Det egendomliga med fru Morells trädgård var att det fanns fågelburar överallt. Man såg inte mycket av burarna från gatan, men man kunde höra hur fåglarna visslade och snattrade och skrånade.

Jag hade inte sett fru Morell många gånger, men jag och alla mina kamrater visste att fru Morell var en häxa. Det var i alla fall vad vi trodde. Huru ryktet hade uppkommit är svårt att säga, men vi barn hade den bestämda uppfattningen att det var något egendomligt med fru Morell och hennes fåglar. Var hade hon fått alla sina fåglar ifrån? Och varför höll hon dem i bur? "Jo", sa de som sa sig veta, "det är barn som fru Morell förvandlat eftersom dom har förargat henne, gjort något bus eller sagt något elakt till henne. Och blir man en gång förvandlad till fågel hjälper ingenting."

Det lät förfärligt och undra på att man blev rädd. Jag skulle visserligen aldrig drömma om att säga någonting över huvud taget till fru Morell, än mindre säga något elakt, men man kunde ju aldrig veta om hon inte också gav sig på helt oskyldiga barn. När jag hade sällskap med Kerstin och Kennet var det ingen fara. Då kände jag mig säker på att fru Morell inte skulle våga göra någonting. Men de gånger jag gick ensam hem från skolan sprang jag förbi fru Morells tomt så fort jag kunde.

När jag hade gått ett par veckor i andra klass fick jag lov att börja cykla till skolan. Det var nämligen så att Kerstin och Kennet, som båda var ett år äldre än jag, hade fått lov att cykla och då tjtade jag om att jag också skulle få lov. Det var inte särskilt mycket trafik den gången. Mina föräldrar förmanade mig förstås och jag sa att jag skulle vara försiktig. Det gick ju fortare att ta sig till och från skolan när man hade cykel och jag var mycket nöjd. Nu behövde jag inte springa förbi fru Morells trädgård. Nu kunde jag susa förbi och risken att bli infångad och förvandlad till fågel kändes inte överhängande. Dessutom var det nerförsbacke förbi fru Morells tomt.

En dag frampå vårsidan när skolan var slut för dagen tog jag som vanligt min cykel och skulle bege mig på hemväg. Varken Kerstin eller Kennet syntes till. Ros-Marie hade så nära hem så hon behövde inte cykla. Vi hade i alla fall sällskap en bit. När vi kom fram till Ros-Maries gård föreslog hon att vi skulle spela kula. Det var vad vi gjorde varenda rast. Vi spelade "grop" och "pyramid", vi satte upp filmstjärnebilder som det gällde att välta omkull med en kula och vi "puttade". Jag hade mina kulor i en rutig tygpåse och jag plockade fram den ur skolväskan. Ros-Marie hade särskilt några kulor som var väldigt fina och jag ville gärna vinna några av dem. Vi satte igång att spela. Efter ett tag kom Ronny och Örjan förbi. De bodde i närheten och dom skulle egentligen gå och köpa mjölk. Men nu ville dom också vara med. Örjan satte mjölkkanan ifrån sig. Den var av plåt och rymde tre liter. Glasflaskor eller tetror fanns inte den gången.

Ronny vann för det mesta. Vi spelade en god stund men plötsligt sa Örjan: "Oj! Nu brinner det i knutarna! Mamma blir jättearg om jag inte kommer hem med mjölken till middag." Och så tog han mjölkkanan och försvann i sällskap med Ronny. Jag förstod också att mina föräldrar väntade på mig så jag fick också bråttom. Jag tog min cykel och trampade iväg.

Jag hade cyklat förbi fru Morells trädgård så många gånger utan att något hänt. Men den här dagen var oturen framme. Plötsligt kommer en hund springande. En stor hund. Vi hade ingen hund hemma och jag var inte van vid hundar. Jag var tvärtom rädd för dem. Hunden började hoppa upp runt cykeln, skällde och morrade. Jag vågade inte schasa iväg den. Jag var livrädd för att den skulle bita mig. Jag lyckades inte hålla cykeln på vägen utan brakade rakt in i fru Morells häck. Cykeln åkte åt ett håll, jag åt ett annat och jag försökte ta för mig i fallet men skrapade upp händerna på häckens vassa taggar och knäna mot vägbanans grus. Det skrällde när cykeln ramlade omkull och jag skrek till av rädsla och smärta. Hunden hoppade runt mig litet innan den skällande försvann bortåt vägen.

Det gjorde ont överallt och tårarna rann. Jag försökte kravla mig upp men innan jag kom på fötter fick jag se fru Morell på väg mot grinden. Hon öppnade den och kom ut på vägen där jag låg. Jag hade blivit vettskrämd när hunden hoppade efter benen på mig men nu blev jag panikslagen. Vad skulle hända nu?

"Vad hände?" frågade fru Morell. "Hur gick det? Som du ser ut. Kom in så får jag tvätta av dig." Fru Morell hjälpte mig upp. "Kan du gå själv? Jag ska bara resa upp din cykel och ställa den innanför grinden så den inte ligger i vägen." Så tog hon cykeln och parkerade den på trädgårdsgången. Mig tog hon under armen och ledde mig in i sitt kök. Jag vågade inte protestera.

"Sitt här", sa hon. "Jag ska bara hämta Salubrin och tvätta dina händer och knän. Det har gått hål på strumporna. Du får ta av dom. Sitt du här och vänta så kommer jag snart."

Jag ville smita min väg, men dels gjorde det så ont och dels var jag förlamad av skräck. Jag satt kvar stel som en pinne. Tänk om jag aldrig skulle komma ut från det här huset igen. Tänk om fru Morell skulle förvandla mig till fågel.

Fru Morell kom tillbaka med vatten, Salubrin och gasbinda. Hon satte sig på huk bredvid mig och tvättade såren med en bomullstuss. Fastän det sved försökte jag hålla tårarna tillbaka. Jag fick gasbindor om knäna. Händerna fick jag tvätta av ordentligt och fru Morell sa att risporna var ytliga så de skulle läka bäst utan förband. Fru Morell frågade om jag ville ha ett glas saft och så tog hon fram en burk med finska pinnar. Jag tänkte att fru Morell kanske var snäll trots allt.

"Vill du se mina fåglar?" sa hon. Hjärtat flög upp i halsgropen. Var det så här hon lurade barnen? Försökte verka snäll och vänlig så att de inte skulle ana hennes verkliga avsikter. Men jag vågade inte säga nej. Jag följde med fru Morell genom huset och ut genom en dörr på baksidan. Där bakom huset hade hon flera stora burar gjorda av träribbor och finmaskigt hönsnät. Burarna var fulla av en mängd olika slags fåglar. Papegojor kände jag igen men där fanns svarta fåglar som såg ut som starar, randiga fåglar, gröna, lysande blå. Jag tittade storögt och undrade vilken sort hon tänkte förvandla mig till.

"Det här är mina undulater", sa fru Morell och öppnade dörren till en av burarna. "Kom med och hälsa på dem. Dom är tama och inte ett dugg farliga."

Nej, nej, tänkte jag. Ska jag bli en fågel vill jag i alla fall inte bli en sån där liten undulat. Fru Morell såg att jag tvekade.

"Tycker du inte att dom är söta?" frågade hon. "Vill du ha en?"

Om jag ville ha en undulat? Det ville jag gärna. Men frågan var så oväntad att jag bara kunde nicka till svar.

"Välj ut en, du", sa fru Morell. Jag valde en turkosblå. Fru Morell la den i en skokartong som hon gjort lufthål i. Hon knöt ett snöre om kartongen. Hon frågade om det gjorde mycket ont fortfarande. och så sa hon att jag nog kunde cykla resten av vägen utan strumpor.

Mamma hade väntat på mig och varit väldigt orolig. Och så kom jag cyklande in på gårdsplanen med

båda knäna försedda med bandage och med en skokartong på pakethållaren. Mamma grälade först på mig men jag hörde på hennes röst att hon egentligen var mest lättad över att jag kommit hem. Jag berättade hela historien och mamma sa, att hon aldrig hade hört något så dumt som det att vi trodde att fru Morell var en häxa.

"Ja, men det tror jag inte nu längre, mamma", sa jag. "Tror du att vi kan skaffa en bur till Mimmi, för det ska min undulat heta." Jo, det trodde mamma. Mimmi fick sin bur och det hände att jag tittade in till fru Morell ibland för att rådfråga henne om hur man skulle sköta en undulat på bästa sätt.

Kommentar:

En klass från särskolan Bredablick lyssnade. Det var första gången jag berättade för barn från särskolan, men det gick väldigt bra. Alla lyssnade uppmärksamt. Jag hade i alla fall känt mig osäker på om de skulle hänga med lika bra som andra elever, så jag hade plockat med mig fåglar av olika slag; lergökar i olika storlekar och utförande och fåglar som man håller litet vatten i för att få fram en vacker drill. Varje barn fick som avslutning en fågel att blåsa i och så blev det kvitterkonsert. En del fåglar lät mer, andra mindre. Så bytte barnen och provade nya ljud.

När jag berättade historien för några andra klasser var eleverna för många för att det skulle fungera med konsert. Några barn berättade att de hade fåglar hemma, andra hade varit någonstans där det fanns just stora burar med fåglar.

"Jag tror inte att allt var sant!" sa någon av barnen. Och sen blev det diskussion om vad som kunde vara sant och inte. Även om ingen trodde på häxor var det ändå några som drog litet extra efter andan när jag berättade om fru Morells "omhändertagande" av mig.

Detta är en utskriftsvänlig version av en artikel från www.skanskan.se

Foto: Jan Carlsson

Typpan, den lilla halmhönan, finns med på utställningen med skolbarnens kroppsstora teckningar och alla har de provat på att kasta iväg typpan med fötterna, Emma Kristina Stilje, Vera Nilsson, Bella Tinghammar och Gunnar Åberg, som hållt i projektet Sagans Rum.

Andreklassare ställer ut i Sagans Rum

2008-05-12 18:17 ESLÖV.

Eslövsbiblioteket har fyllts med kroppsstora teckningar av och på kommunens 300 andreklassare. Det är slutklämmen av ett årlångt projekt för att engagera dem och stimulera deras språk- och läsutveckling. Projektet har kunnat genomföras med stöd från Kulturrådet

- Vi valde årskurs två för att barnen just har lärt sig att läsa och är tacksamma att arbeta med. Samtidigt är föräldrarnas intresse fortfarande på topp, säger barnbibliotekarie Gunnar Åberg. Personal från biblioteket har också deltagit i föräldramöten i klasser som medverkat i projektet. Vi har gett boktips till föräldrarna om böcker som barnen kan börja läsa själv i och böcker som är bra högläsningböcker

Idén till Sagans Rum föddes när man spånade om olika bokprojekt för åldersgruppen. En idé var att samarbeta med kommunala museiverksamheten.

- Något som visade sig vara en fullträff. Det vara bara ett eller två barn i varje klass som varit på något av kommunens museum tidigare. Efter museibesöket var det många som ville komma tillbaka.

Ett inslag som också visade sig bli perfekt var Vera Nilsson, berättare och barnpedagog. Nyss hemkommen från en berättarkurs på Tjörn med inriktning på barn hade hon idéer om Sagans Rum. Något som passade in som hand i handske med museitanken, för att stimulera barnens fantasi och till att söka mera i böckernas värld för de unga som nyss har lärt sig läsa.

I samarbete med museipedagog Emma Kristina Stilje arbetades fram ett program. Barnen i Löberöd, Harlösa och Flyinge besökte Harlösas Donationshus där de fick en guidad tur med Mari-Anne Stridsberg, efter att ha lyssnat till en saga av Vera Nilsson.

- Jag har skrivit sagorna med utgångspunkt från egna barndomsupplevelser. Min farmor berättade mycket om sin barndom. Barnen har suttit alldeles tysta och lyssnat och sedan har de gått runt i museet och upptäckt olika saker och ting från förr, sådant som också finns i mina berättelser.

Övriga klasser besökte Eslövsmuseet, där Vera berättade olika sagor. Och liksom i Harlösa, fick barnen leka typpan, en lek med gamla anor. Man tar en halmdocka, en "typpan", (en höna) mellan fötterna när man ligger på rygg och slänger iväg typpan, för att träffa ett mål och för barnen har någon i personalen

fått agera måltavla.

- Det har varit nästintill perfekt upplagt. Efter sagor och rundvandring har de benövt röra på sig, säger Gunnar Åberg.

En liten tid efter detta program har bildpedagog Bella Tinghammar besökt skolklasserna. Med hjälp av byggplast har barnen fått uppriktat konturerna av sin kroop och farglagt efter sin fantasi till allt från sjojungfrur till morötter.

- Det är de här teckningarna, säger Gunnar Åberg och nickar upp mot taket där de stora plastbilderna nu hanger på tvättlinor. fram till 25 maj. Vår tanke är att bygga vidare på det här göra Sagans rum det till en permanent satsning i årskurs 2.

Ulla Hansson
ulla.hansson@skd.se
0413-693 23

